

Кисіль Світлана Сергіївна, к.арх.

Сафронова Олена Олексіївна, к.т.н, доц.

Шмельова Олександра Євгеніївна, аспірант

ВИМОГИ ДО ДИЗАЙНУ СУЧАСНОГО ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЦИВІЛЬНИХ БУДІВЕЛЬ

Київський національний університет технологій та дизайну

Анотація. У статті аналізуються і розкриваються новітні вимоги, що висуваються у процесі розробки дизайну сучасного внутрішнього середовища цивільних будівель. А саме: традиційні (соціально-демографічні, екологічні, економічні, функціональні, ергономічні, художньо-естетичні) і новітні (конструктивно-технологічні, інформативні). Дизайн інтер'єрів цивільного призначення передбачає зовсім нове розуміння дизайн-об'єктів і розглядається у рамках середовищного підходу, згідно з яким простір сприймається не як сукупність окремих речей, а як цілісне предметно-просторове середовище. Встановлено, що процес розробки дизайну інтер'єру цивільних будівель є сприйнятливим до усіх соціально-економічних змін, що відбуваються у суспільстві.

Ключові слова: дизайн; сучасне внутрішнє середовище; цивільні будівлі; вимоги; ергономіка; функція; планування.

Постановка проблеми. Проектування внутрішнього середовища цивільних будівель (далі – ВСЦБ) – це творчий процес, що ґрунтується на ідеї та задумі автора. Разом із тим вирішення інтер'єрів цивільних будівель має низку обмежень, пов'язаних із ергономічними, функціональними,

естетичними, тощо вимогами, які впливають на характер прийнятих рішень.

Будівлі цивільного призначення – як житлові, так і громадські проектують з метою проведення і реалізації у них різноманітних процесів життєдіяльності: виховання, освіти, лікування, оздоровлення, обслуговування, відпочинку, тощо. У свою чергу, зазначені процеси потребують дотримання відповідних вимог для їх організації. Досвід проектування ВСЦБ виявив необхідність формування їх планувальної і просторової структур із врахуванням основних вимог, що висуваються загалом у процесі соціально-економічних, технологічних змін.

Мета і завдання. Визначення і аналіз необхідних вимог та умов до формування сучасного дизайну інтер'єрів цивільних будівель.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теорію і практику проектування інтер'єрів цивільних будівель внесли зарубіжні науковці: Ле Корбюзьє, А. Гельфонд, В. Глазичев, В. Шимко та ін. [1, 2].

Проблеми проектування та реалізації внутрішнього середовища цивільних будівель розглянуті у роботах вітчизняних дослідників: В. Абизова, І. Кузнецової, О. Олійник, В. Чернявського та ін. [3, 4].

Основна частина. Проведений аналіз зовнішніх і внутрішніх чинників формування ВСЦБ із забезпеченням його предметно-просторової єдності, дозволили виявити основні вимоги до організації, специфіки експлуатації. Ці вимоги, відповідно до впливаючих чинників, потребують групування на такі блоки: традиційні (соціально-демографічні, екологічні, економічні, функціональні, ергономічні, художньо-естетичні) та новітні (конструктивно-технологічні, інформативні).

Соціально-демографічні вимоги – це вимоги до організації ВСЦБ з погляду його відповідності суспільним потребам та цінностям. Вони

характеризують ефективність матеріальних витрат на організацію та експлуатацію ВСЦБ, його оновлення і розвиток. А саме:

- забезпечення гнучкого реагування на зміну соціально-економічних і демографічних характеристик розвитку суспільства;

- забезпечення населення необхідними об'єктами цивільного будівництва, у тому числі житлом, установами обслуговування, демографії і структури соціально-культурного споживання;

- забезпечення комплексного підходу до формування сучасного ВСЦБ з метою істотної зміни його комфортності у процесі переходу на новий рівень ринкових відносин, до яких безпосередньо належить і рівень доходів населення – низький, середній та високий.

Рішення дизайну ВСЦБ має втілювати основні ідеологічні засади суспільства, характерні ознаки суспільних відносин, відповідати загально визнаним або домінуючим формам світогляду.

Екологічні вимоги визначають взаємодію штучно створеного ВСЦБ і природного. Ці вимоги окреслюють бережливість, охорону довкілля і природних ресурсів. Екологічні аспекти в інтер'єрному дизайні породжують унікальні простори, що відрізняються не тільки високою якістю, зв'язком з природою, а й ексклюзивністю і неповторністю [5].

Економічні вимоги характеризують ефективність використання матеріальних витрат на організацію, експлуатацію і модернізацію ВСЦБ. Зниження собівартості проектів дизайну інтер'єрів обумовлюється раціональним вирішенням: опрацюванням і вибором конструктивних рішень та матеріалів, забезпечення технологічного обладнання, тощо [6].

Функціональні вимоги визначаються параметрами соціально-демографічних процесів, що створюють матеріально-просторове оточення людини. Технологічні ж вимоги створюють типізуючий вплив на інтер'єр, а стильові і композиційні – індивідуалізуючий.

До функціональних вимог відноситься:

- створення раціональних функціонально-планувальних умов життєдіяльності з урахуванням прогресивних технологічних процесів;
- забезпечення створення різноманітних планувальних рішень цивільних будівель, які відповідають соціальним і економічним можливостям замовників і споживачів;
- застосування принципів і прийомів гнучкої функціонально-планувальної організації ВСЦБ, які забезпечують можливість його адаптації з найменшими витратами ресурсів до вимог і умов експлуатації інтер'єрів, що змінюються.

Ергономічні вимоги базуються на відповідності сучасного ВСЦБ антропометричним, фізіологічним, психологічним, психофізіологічним, гігієнічним особливостям людини та обумовлюються функціональними процесами, пов'язаними з його експлуатацією. Ці вимоги класифікуються за функціональним призначенням середовища, його структурною побудовою та інформаційними взаємодіями. Задачі ергономіки полягають у підвищенні ефективності функціонування системи «людина – техніка – середовище» і пов'язані з охороною здоров'я і гармонійним розвитком особистості, яка зайнята в трудовому процесі [7].

Антропометрична відповідність інтер'єрного простору визначається антропометричними характеристиками людини, а її приналежність характеризується довільним визначенням параметрів як простору, так і предметів меблів, елементів конструкцій відносно анатомічних особливостей тіла людини.

Фізіологічна і психофізіологічна відповідність визначаються відповідністю ВСЦБ наступним можливостям людини: силовим, енергетичним, зоровим, слуховим, нюховим, дотиковим та смаковим.

Психологічна відповідність досягається шляхом врахування психологічних особливостей людини, включаючи її характер і

темперамент, інтелектуальну і емоціональну сфери, здібності та інтереси, уміння, а також динамічні стереотипи настрою і поведінки.

Гігієнічна відповідність ВСЦБ визначається пристосованістю фізичного стану простору (акустичного режиму, світлового клімату, умов гігієни) до особливостей функціонування організму людини [8].

В аспекті відповідності ергономічним вимогам ВСЦБ повинно бути безпечним і комфортним, забезпечувати дотримання сприятливого санітарно-гігієнічного, звукового режимів, зменшувати фізичні зусилля та психологічне навантаження.

Художньо-естетичні вимоги обумовлюють єдність естетичних і функціональних ознак. Наприклад, естетика і краса меблювання у ВСЦБ полягає у забезпеченні зручності, функціональності, єдності конструкцій, матеріалів, технологій, простоті та лаконічності форм, тощо [9].

З розвитком науково-технічного прогресу до так званих новітніх, що беруть участь у процесі дизайн-вирішення, відносять конструктивно-технологічні та вимоги щодо інформативності сучасного ВСЦБ.

Конструктивні вимоги припускають забезпечення в інтер'єрах технологічно простих конструктивних елементів, раціональний вибір матеріалів з метою забезпечення надійності та довговічності при найменших матеріальних витратах. А технологічні вимоги залежать від характеру виробництва і стану технологічного процесу. Технологічність виробів характеризується взаємозамінністю деталей, ступенем уніфікації, можливістю механізації та автоматизації процесів виробництва.

Вимоги до інформативності сучасного ВСЦБ характеризують його здатність відігравати роль комунікаційної складової. За допомогою художніх засобів та інфографічних елементів, показників предметно-просторового світу дизайнер висловлює форми соціальної взаємодії людей, суспільні ідеї, характер епохи, уклад життя, тощо [10].

Висновки. Розробка сучасних дизайн-проектів інтер'єрів цивільних будівель передбачає абсолютно нове розуміння їх дизайну і висуває новітні вимоги до проектування, пов'язані з розвитком інформаційних технологій, сучасних матеріалів (нано, композитних та ін.), підходів до збереження екології, сталого розвитку, тощо. На основі досліджень та експериментальної апробації систематизовані вимоги до проектування сучасних інтер'єрів цивільних будівель: традиційні (соціально-демографічні, екологічні, економічні, функціональні, ергономічні, художньо-естетичні) і новітні (конструктивно-технологічні, інформативні).

Перспективи подальших досліджень. Наукові результати проведеного дослідження можуть бути використані у науковому розгляді основних принципів формуванні ВСЦБ, при розробці науково-методичної літератури для студентів ВНЗ мистецького і архітектурного спрямування та в процесі проектування і будівництва цивільних будівель.

Література

1. Шимко В. Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование. Основы теории / В. Т. Шимко. – Москва: Архитектура-С, 2004. – 408 с.
2. Гельфонд А. Л. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: учеб. пособие / Гельфонд Анна Лазаревна. – Москва: Архитектура - С, 2006. – 280 с., ил.
3. Абизов В. А. Перспективні напрями розвитку дизайну архітектурного середовища / Вадим Адільевич Абизов. // Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного дизайну»: Збірник матеріалів, Київ, 20 квітня / КНУТД. – 2018. – С. 103–107.
4. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру: навч. посіб. / О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський. – Київ: НАУ, 2011. – 228 с.: іл. ISBN 978-966-598-711-6.

5. Уваров А. В. Экологический дизайн: теория и методология экологического проектирования. – Москва, – 2015. С. 5.
6. Рунге В. Ф., Манусевич Ю. П. Эргономика в дизайне среды: Учеб. пособие. – Москва: Архитектура-С, 2007. – 328 с.
7. Мироненко В. П. Эргономические принципы архитектурного проектирования (теоретическо-методологический аспект). – Харьков: Основа, 1997. – 112 с.
8. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення основних понять: ДСТУ 3899:2013. – [Чинний від 2014-01-01]. – Київ: Український науково-дослідний інститут дизайну та ергономіки НАУ, 2014. – 22 с.
9. Macmillan, S., 2004. Designing better buildings: quality and value in the built environment. New York: Spoon Press.
10. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII.

REQUIREMENTS FOR THE DESIGN OF A MODERN INTERNAL ENVIRONMENT OF CIVIL BUILDINGS

Kysil Svitlana, Safronova Olena, Shmeliova Olexandra

Summary. The article analyzes and reveals the latest requirements in the process of designing the modern interior environment in civil buildings. Namely: traditional (socio-demographic, environmental, economic, functional, ergonomic, artistic and aesthetic) and the newest (constructive-technological, informative). The design of civil interiors implies a new understanding of design objects and is considered within the framework of an environmental approach according to which space is perceived not as a collection of individual things, but as a complete object-space environment. It has been established that the process of interior design for civilian buildings is susceptible to all the socio-economic changes taking place in society.

In turn, decision of the civil buildings modern interiors design should embody basic ideological principles of society, the characteristic features of social relations, to conform generally recognized or dominant forms of outlook.

Environmental requirements determine frugality, environmental protection and careful use of natural resources.

Economic requirements characterize the efficient use of material costs for the organization, operation and modernization of interiors of civil buildings.

Functional requirements determine the flexible functional and planning organization of the civilian buildings interiors, which will allow them to adapt at the lowest cost of resources to the requirements of operation.

The ergonomic requirements are based on the conformity of the civil buildings modern interior with the anthropometric, physiological, psychological, psychophysiological, hygienic features of the person, and are conditioned by the functional processes associated with its operation.

Artistic and aesthetic requirements determine the unity of aesthetic and functional characteristics.

The design requirements include the provision of technologically simple structural elements in the modern interiors, a rational choice of materials to ensure reliability and durability at the lowest material cost. And technological requirements depend on the nature of production and the state of the technological process.

Key words: *design; modern interiors; civilian buildings; requirements; ergonomics; function; planning.*